

LETNÍ ŠKOLA CÍRKEVNÍCH A NÁBOŽENSKÝCH DĚJIN 2025: TŘI DNY DIALOGU O VÍŘE, PAMĚTI A SPOLEČNOSTI

Společná tisková zpráva Ústavu pro studium totalitních režimů, Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy, Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy, Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové ze dne 28. 8. 2025

Ve dnech 9.–11. září 2025 se v Paláci Archa uskuteční pátý ročník Letní školy církevních a náboženských dějin. V rámci tří denního programu zazní 12 odborných přednášek od 15 přednášejících z předních univerzit a výzkumných institucí. Program navíc ozvláštňují exkurze i zajímavý filmový workshop. Akce propojí historiky, teology, studenty i širší veřejnost v diskusi o roli náboženství v dějinách i současnosti. Letní školu společně pořádají čtyři instituce: Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR), Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy, Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy a Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové.

Pátý ročník Letní školy církevních a náboženských dějin v roce 2025 opět nabízí širokou paletu témat a metodologických přístupů, jakož i prostor pro jejich reflexi v diskusi. Platforma je zaměřena interdisciplinárně, příspěvky se týkají novějších i starších historických etap, přednášející pracují s odlišnými typy pramenů. Hlavní cíl setkání spočívá ve snaze otevřít studentům a dalším zájemcům o problematiku různé pohledy a představit možnosti výzkumu církevních a náboženských dějin. Pozvánka na letošní běh letní školy spojuje motiv Paláce Archa, místa konání, a kostela svatých Cyrila a Metoděje v Praze-Karlíně, kam směřuje exkurze účastníků.

MEZIOBOROVÁ PLATFORMA PRO DISKUZÍ I KRITICKOU REFLEXI

Letní škola představuje jedinečný prostor pro setkávání odborníků z oblasti historie, teologie, religionistiky i dalších humanitních disciplín. Každoroční setkání umožňuje vést otevřený dialog mezi studenty, badateli a veřejností, a to napříč generacemi i obory. „Když jsme před pěti lety letní školu zakládali, chtěli jsme vytvořit prostor, kde se budou setkávat lidé, kteří se z různých perspektiv věnují anebo chtějí věnovat církevním a náboženským dějinám. Studentům může poskytnout inspiraci, odborníkům další příležitost pro prezentaci výzkumu, pamětníkům naslouchající auditorium a všem zúčastněným pak prostor pro mezioborovou diskusi,“ uvedl **Michal Sklenář, historik a teolog pracující v Ústavu pro studium totalitních režimů (ÚSTR)**, který je zároveň garantem události.

„Letní škola církevních a náboženských dějin je důležitou platformou pro mezioborový dialog o víře, paměti a identitě. ÚSTR se do ní zapojuje s vědomím, že náboženství bylo a je nedílnou součástí společenských i politických dějin – a že porozumění těmto souvislostem je klíčové i pro dnešek. Zároveň je pro nás důležité, že Letní škola oslovuje mladou generaci – studenty, kteří mají možnost zkoumat náboženské fenomény v širších souvislostech a s respektem k pluralitě přístupů,“ uvedl **Kamil Nedvědícký, 1. náměstek ředitele ÚSTR**.

Na význam Letní školy církevních a náboženských dějin z pohledu akademické formace upozorňují také zástupci Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy, která je od počátku jedním z klíčových partnerů akce. Zdůrazňují zejména přínos školy pro studenty a mladé badatele, kteří zde mají možnost vystoupit ze svého oborového rámce, konfrontovat vlastní výzkum s jinými přístupy a navázat odborné i mezilidské kontakty napříč generacemi.

„Letní škola nabízí unikátní prostor pro výměnu mezi akademickým světem a širší veřejností. Pro studenty teologie a historie představuje cenný impuls k přemýšlení o vlastním bádání v širším kontextu,“ sdělil **Marek Šmíd z Katedry církevních dějin a literární historie z Katolické teologické fakulty UK**.

Zkušenosti z předchozích ročníků ukazují, že právě mezioborová otevřenost a prostor pro sdílení napříč akademickými i neakademickými prostředními dělají z letní školy výjimečné místo. Studenti si odnášejí nejen nové poznatky, ale také podněty k vlastnímu výzkumu a širší pohled na roli náboženství ve společnosti. Učitelé a badatelé zase oceňují možnost vést diskusi mimo rámec běžných konferencí – neformálně, ale věcně, se zájmem o kritickou reflexi i osobní zkušenost.

KONTAKT PRO NOVINÁŘE: Petra Jungwirthová, vedoucí odd. komunikaci/tisková mluvčí

M: 770 172 146

EM: press@ustrcr.cz

HISTORIE, PAMĚŤ, IDENTITA

Přednášky, workshopy a panelové diskuse se budou věnovat široké škále témat – od středověkých představ o svatosti, přes náboženství v době totalit, až po současné otázky církevní paměti či postavení žen v církvi. Vystoupí například **Tomáš Petráček z Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové** s příspěvkem *Současné výzvy pro církevní a náboženské dějiny*, **Mireia Ryšková z Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy** se zaměří na roli žen v církvi v rámci přednášky *Žena v církvi – hlas z tradice i současnosti*. **Marek Šmíd, rovněž z Katolické teologické fakulty UK**, přiblíží podstatu tzv. *Marmaggiho aféry*, tedy diplomatické krize mezi Vatikánem a Československem ve 20. letech 20. století. **Historik Petr Kopal z Ústavu pro studium totalitních režimů** představí svůj výzkum v přednášce *České filmové martyrologium (1918–2018)*, která se věnuje proměnám filmové reprezentace husitství v české kinematografii.

Martin Vaňáč z Evangelické teologické fakulty UK nabídne historický pohled na vztahy mezi konfesemi v příspěvku *Katolíci a evangelíci v českých zemích mezi válkami*. Tematický záběr doplní řada dalších přednášejících historiků a odborníků z partnerských i spolupracujících institucí. Vedle přednášek a diskusí je však na pořadu dne také *exkurze do pražského kostela svatých Cyrila a Metoděje* vedená **Věrou Vostřelovou z Oblastního muzea a galerie v Mostě**.

DIALOG NAPŘÍČ GENERACEMI I ODBORY

Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy se v rámci Letní školy církevních a náboženských dějin zaměřuje na hlubší porozumění roli náboženství v historii i současné společnosti. Fakulta přináší do diskusí důraz na význam víry pro utváření společenských hodnot a identit. Jak upozorňuje teolog a historik **Peter Morée z Evangelické teologické fakulty UK**: „*Letní škola církevních a náboženských dějin pro mě představuje jedinečný prostor, kde se akademická reflexe setkává s osobním zájmem o to, jak víra, církev a spiritualita formovaly – a stále formují – naši společnost. Zvláště v českém a středoevropském kontextu je důležité ukazovat, že dějiny náboženství nejsou jen historií institucí, ale také dějinami zápasů o smysl, o spravedlnost, o naději. Z tohoto hlediska jsem obzvláště rád, že církevní a náboženské dějiny jsou tématem, které spojuje studenty a badatele z různých vědeckých disciplín a zájmů.*“

Zvláštní pozornost bude v letošním ročníku věnována otázkám náboženství v čase krizí, vztahu institucí organizované religiozity a politické moci, ale také vývoji historické paměti a jejímu uchopení ve veřejném prostoru. „*Letní škola přispívá k pochopení církevních dějin nejen jako sledování institucí, ale jako součásti širších kulturních, sociálních a politických dějů, které spoluutvářely naši současnost,*“ uzavírá **Martin Dekarli z Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové**.

Podle organizátorů pak třídní konference umožňuje vést dialog napříč generacemi i obory – mezi historiky, teology, studenty i laiky, a právě tato otevřenost jsou podle nich největším přínosem. Účast na akci je bezplatná, podmínkou je pouze registrace. Kompletní program a přihlašovací formulář budou zveřejněny v průběhu srpna na webových stránkách ÚSTR a partnerských institucí.

SHRNUJÍCÍ INFORMACE:

LETNÍ ŠKOLA CÍRKEVNÍCH A NÁBOŽENSKÝCH DĚJIN:

GARANT:
MICHAL SKLENÁŘ

ORGANIZÁTOŘI:
Ústav pro studium totalitních režimů,
Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy,
Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy,
Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové

MÍSTO KONÁNÍ:
Palác Archa, Vstup B, Na Poříčí 26, Praha 1
TERMÍN: 9.–11. 9. 2025

KONTAKT PRO NOVINÁŘE: Petra Jungwirthová, vedoucí odd. komunikaci/tisková mluvčí
M: 770 172 146
EM: press@ustrcr.cz

ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ (ÚSTR) je organizační složkou státu, do jehož činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. (Činnost a poslání ÚSTR jsou ukotveny Zákonem o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek 181/2007 Sb. ze dne 8. 6. 2007). Definuje se jako paměťová instituce zkoumající dobu nacistické okupace 1939–45 a dobu komunistické nadvlády 1948–1989. Poskytuje veřejnosti výsledky své činnosti, zejména zveřejňuje informace o době nesvobody, o období komunistické totalitní moci, o činech a osudech jednotlivců, vydává a šíří publikace, pořádá výstavy, semináře, odborné konference a diskuse. Spolupracuje s vědeckými, kulturními, vzdělávacími a dalšími institucemi za účelem výměny informací a zkušeností v odborných otázkách, stejně tak se zahraničními institucemi a osobami, které mají obdobné zaměření. Podřízenou organizací ÚSTR je **Archiv bezpečnostních složek (ABS)**, který spravuje veškeré písemnosti všech bezpečnostních složek z doby nacismu i komunismu, tedy nejenom Státní bezpečnosti, ale i Veřejné bezpečnosti, civilní a vojenské rozvědky.

Ředitelem Ústavu pro studium totalitních režimů je doc. Ladislav Kudrna, Ph.D.

www.ustrcr.cz

KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY (KTF UK), založená v roce 1347 papežem Klementem VI. a Karlem IV., patří k nejstarším a nejvýznamnějším fakultám této prestižní univerzity. Počátky fakulty jsou hluboce zakotveny v historii evropské vzdělanosti a odrážejí dlouhodobý zájem o teologii a humanitní vědy. Po období, kdy byla v roce 1950 z univerzitního systému vyjmuta a přesunuta do Litoměřic, byla v roce 1990 opět začleněna do Univerzity Karlovy, čímž obnovila svou klíčovou roli ve vzdělávání a vědeckém bádání. Fakulta nabízí široké spektrum studijních oborů zahrnujících nejen katolickou teologii, ale také dějiny křesťanského umění, dějiny evropské kultury, filozofii, etiku a aplikovanou etiku, stejně jako studium učitelství náboženství. Studenti zde získávají hluboké znalosti o náboženských naukách, biblických vědách, systematické teologii, a zároveň se seznamují s kulturními a historickými souvislostmi evropské civilizace. Díky dlouhé tradici, akademické šíři je Katolická teologická fakulta UK významným centrem nejen teologického vzdělávání, ale i interdisciplinárního výzkumu, který propojuje historii, kulturu a etiku s aktuálními společenskými tématy.

Děkanem Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy je doc. ThLic. Jaroslav Brož, Th.D., S.S. L

<https://www.ktf.cuni.cz/KTF-1.html>

EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY (ETF UK) je významnou institucí zaměřenou na teologické vzdělávání a vědecký výzkum v oblasti protestantské teologie, zejména Českobratrské církve evangelické. Fakulta nabízí komplexní studijní programy pokrývající biblické vědy, systémovou teologii, historii církve, pastorální péči i religionistiku. Důraz je kladen na propojení teoretických znalostí s praktickou formací budoucích duchovních a odborníků v církevní a společenské oblasti. Historie fakulty sahá do první poloviny 20. století, kdy byla založena jako pokračovatelka dlouhodobé tradice evangelického teologického vzdělávání v Čechách. Vznikla jako reakce na potřebu moderního protestantského teologického vzdělávání, které by reagovalo na společenské i náboženské výzvy doby. Během své existence prošla fakulta několika složitými obdobími, zejména během totalitních režimů, kdy byla její činnost omezována, avšak vždy si zachovala své poslání připravovat kvalifikované duchovní a badatele. Po sametové revoluci došlo k obnovení a výraznému rozvoji jejího akademického a vědeckého profilu.

Děkanem Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy je doc. Jan Roskovec, Ph.D.

<https://web.etf.cuni.cz/ETFN-1.html>

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ (UHK) je moderní veřejná vysoká škola, která vznikla v roce 2000 přeměnou Pedagogické univerzity působící od roku 1964 jako samostatná instituce. Přesto má své kořeny už v roce 1959, kdy byla v Hradci Králové založena první vysoká škola zaměřená na přípravu učitelů. Dnes UHK disponuje čtyřmi fakultami – Pedagogickou, Přírodovědeckou, Filozofickou a Fakultou informatiky a managementu – které nabízejí studijní programy včetně historie, společenských věd, přírodních a formativních oborů. UHK se profiluje jako instituce orientovaná na kvalitu výuky, vědu a podporu studentů i výzkumníků, s moderním kampusem Na Soutoku a silným důrazem na mezinárodní spolupráci. Fakulty UHK se zapojují do širokého spektra výzkumných i vzdělávacích projektů, přičemž zvláštní důraz je kladen na interdisciplinární přístupy a propojení studia s praxí. Například Filozofická fakulta UHK je aktivní v oblasti historického výzkumu a nabízí studijní programy zaměřené na moderní i starší dějiny, archivnictví a regionální dějiny. Díky důrazu na individuální přístup a praktickou orientaci absolventi nacházejí uplatnění ve vědě, školství, kulturních institucích i veřejné správě.

Rektorem Univerzity Hradec Králové je doc. RNDr. Jan Kříž, Ph.D.

www.uhk.cz

KONTAKT PRO NOVINÁŘE: Petra Jungwirthová, vedoucí odd. komunikaci/tisková mluvčí

M: 770 172 146

EM: press@ustrcr.cz